

Lausuntopyyntö OKM/33/010/2017 luonnoksesta HE oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Suomen Liikemiesten Kauppaopisto kannattaa esityksen tavoitetta tukea opiskelija- ja oppilashuoltolain muutoksella ammatillisen koulutuksen reformia ja lainuudistusta.

Lakiluonnos ei kuitenkaan mielestämme riittävästi huomioi ammatillisen koulutuksen lainsäädännön uudistuksen tuomia muutostarpeita opiskelija- ja oppilashuoltolakiin. Lakiluonnos ei mielestämme riittävästi tue koulutuksen järjestäjän vastuulla olevaa yhteisöllistä ja yksilöllistä opiskeluhuoltoa, etenkin ennaltaehkäisevän toiminnan eikä myöskään henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) näkökulmasta.

Toivomme selkeää kuvausta ja määritelmää, miten opiskeluhuollon edustajat voivat osallistua henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimiseen ohjauksen ja tukitoimien, erityisen tuen tarpeen ja opiskeluvaihtoehtoja tukevien opintojen osalta. Yhteisöllinen moniammatillinen opiskeluhuollollinen yhteistyö ja tiedon jakaminen tulisi mahdollistaa ja selkeästi perustella uudessa lainsäädännössä opetuksen ja ohjauksen järjestämiseen liittyvänä keskeisenä tehtävänä.

1§ Lain soveltamisala

Tässä voisi selkeästi mainita opiskelijan oikeudesta opiskeluhuoltoon ja henkilökohtaiseen ohjaus-, neuvonta- ja tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen.

Yksityisenä ammatillisena oppilaitoksena meille tulee Helsingin kaupungilta psykologi-, kuraattori- ja terveydenhoitopalvelut. Helsingin kaupungin työntekijöillä on omat toimintaohjeensa, lähiesimiehet ja järjestelmät, jotka eivät keskustele oppilaitoksen järjestelmien kanssa.

Laki ammatillisesta koulutuksesta painottaa henkilökohtaistamista (5 luku, 44§) ja siihen sisältyy myös ohjaus- ja tukitoimet, erityinen tuki ja opiskeluvaihtoehtoja tukevat opinnot. Nämä palvelut ovat osa opiskeluhuoltoa ja siis olennainen osa opiskelijan opintojen henkilökohtaistamista.

3§ Opiskeluhuollon kokonaisuus

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon siten kuin tässä laissa säädetään.

Opiskeluhuollon rajaus ammatilliseen perustutkintoon on selkeä ja kannatettava. Se on myöskin henkilöstöresurssien ja kustannusten osalta toteutettavissa paremmin kuin jos opiskeluhuolto olisi kattanut myös ammatti- ja erikoisammattitutkintoa suorittavat.

Toivomme kattavuuteen laajempaa määritelmää, joka sisältäisi oikeuden myös henkilökohtaistamiseen sisältyvän ohjauksen ja tuen tarpeen saamiseen. Käytännössä yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutuksessa on ollut suuria haasteita. Tietosuoja, tietoturva, henkilötietolakia ja opiskeluhuoltolakia on tulkittu eri tavoin eri ammattiryhmien osalta, osittain

10.8.2017 HH

hyvinkin kirjaimellisesti, mikä on vaikeuttanut opiskelijoiden ennakoivaa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa.

6§ Opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto

Kannatamme lainsäädännön edellyttämiä muutoksia, koska ammatillisen koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman laadintaa ei ole enää laissa määritelty.

Toivomme kuitenkin kattavampaa määritelmää koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollolle: ”Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollon avulla tuetaan oppimista **sekä henkilökohtaisen osaamisen kehittämistä ohjaus ja tukitoimilla** sekä tunnistetaan...”

Opiskeluhuollolliset toimet kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan ja ohjauksen ja tukitoimien kartoitus, suunnittelu ja toteutus ei voi olla ainoastaan koulutuksen järjestäjän, opettajan ja opinto-ohjaajan vastuulla, vaan tähän tarvitaan moniammatillista opiskeluhuollollista yhteistyötä. Tämä yhteistyö on mahdollistettava lainsäädännössä ja muissa määräyksissä nykyistä selkeämmin ja paremmin.

9§ Järjestämisvastuu

Lakiluonnoksessa määritellään:

”Koulutuksen järjestäjä vastaa, että lainmukainen opiskeluhuoltosuunnitelma toteutuu.”

”Koulutuksen järjestäjän on järjestettävä opiskeluhuolto yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.”

Yksityinen ammatillinen koulutuksen järjestäjä ei yksin voi olla vastuussa opiskeluhuollon toimivuudesta ja yhtenäisen kokonaisuuden muodostumisesta. Opetustoimella sekä sosiaali- ja terveystoimella on erilaiset tulkinnat, käytännöt ja järjestelmät. Eri toimijat voivat eri tavalla osallistua yhteisölliseen ja yksilölliseen opiskelijahuoltoon. Jotkin opiskeluhuollon toimijat ovat kieltäytyneet vastaamasta opiskelijoille, jos he ottavat yhteyttä sähköpostitse tai jos heidän tietojärjestelmänsä eivät toimi! Yksityisellä koulutuksen järjestäjällä ei ole mitään mahdollisuuksia vaikuttaa tai yhtenäistää ei viranomaistahojen käytänteitä tai määritellä niitä koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Käytettävät henkilöstöresurssit, toimintamallit ja ajankäyttö tulevat muualta, oppilaitoksen sijaintikunnalta.

Kannatamme laissa kirjattua joustavuutta: Koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus järjestää opiskeluhuollon palveluita osittain tai kokonaan omana toimintana ja omalla kustannuksella. Kannatamme myös mahdollisuutta, jossa oppilaitoksen sijaintikunta voi tukea koulutuksen järjestäjää psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisessä.

26§ Opiskeluhuollon valvonta

Opiskeluhuollon järjestämisen vastuu ei voi olla pelkästään koulutuksen järjestäjällä, koska toimijana on myös oppilaitoksen sijaintikunta. Ehdotamme seuraavaa tekstinmuutosta: ”Aluehallintovirastolla on oikeus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko oppilaitoksen sijaintikunta tai koulutuksen järjestäjä järjestänyt opiskeluhuollon yhteistyössä ja tämän lain mukaisesti.”

10.8.2017 HH

Yhteenveto muutosesityksistä

1. Opiskeluhuollon järjestämisen vastuu ei voi olla pelkästään koulutuksen järjestäjällä, toimijana on myös oppilaitoksen sijaintikunta. Tämä on huomioitava ja lisättävä asianomaisiin kohtiin lakitekstissä.
2. Ammatillisen koulutuksen reformi ja lainsäädäntömuutokset on huomioitava opiskelijahuollossa. Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimisessa on sisällytettävä olennaisena osana myös opiskeluhuollolliset toimenpiteet. Näiden määrittämisessä mahdollistettava myös moniammatillinen opiskeluhuollollinen yhteistyö sekä toimenpiteiden kirjaaminen (HOKSiin). Opiskeluhuollon tavoitteita ja toimintaa on laajennettava huomioimaan henkilökohtaistaminen.

Terveisin

Heli Huotari
Vararehtori
Suomen Liikemiesten Kauppaopisto
Helsinki Business College Oy